

Navodila *Slovenske škofovske konference* za službo izrednega delivca obhajila

I. Delivec obhajila

1. Redni delivci obhajila so škofje, duhovniki in diakoni, izredni delivci pa so mašni pomočniki akoliti in tudi drugi verniki, pooblaščen po določbi *Zakonika cerkvenega prava* (ZCP), kan. 230 § 3, ki se glasi: »Kjer potrebe Cerkve zaradi pomanjkanja služabnikov to narekujejo, morejo laiki, čeprav niso bralci ali mašni pomočniki, opravljati nekatere teh služb, namreč po pravnih predpisih opravljati službo besede, voditi liturgične molitve, krščevati in obhajati.«

2. »Gre za liturgično službo, ki ustreza objektivni potrebi vernikov, namenjeno predvsem bolnikom in liturgičnim shodom, pri katerih so posebno številni verniki, ki želijo prejeti sveto obhajilo« (*Navodilo o sodelovanju laikov pri službi duhovnikov*, 8. čl., 1).

3. »Če tako narekuje resnična potreba, je lahko vernik brez svetega reda od krajevnega škofa določen za izrednega delivca svetega obhajila tudi zunaj evharistične daritve, za posamezen primer ali začasno (*ad actum* ali *ad tempus*), ali za stalno, in pri tem uporablja dodano liturgično obliko blagoslova. V izjemnih in nepredvidenih okoliščinah pooblastilo lahko podeli za posamezen primer (*ad actum*) duhovnik, ki predseduje evharističnemu bogoslužju« (*Navodilo o sodelovanju laikov pri službi duhovnikov*, 8. čl., 1).

»Ta naloga je nadomestna in izredna in jo je treba opraviti po predpisih prava« (*Navodilo o sodelovanju laikov pri službi duhovnikov*, 8. čl., 2).

4. Teološke osnove: izredni delivci obhajila izvršujejo svojo službo na temelju zakramentov svetega krsta in svete birme ter posebnega pooblastila, ki jim ga podeli krajevni škof.

II. Pogoji za pridobitev pooblastila

1. Škofovo pooblastilo za opravljanje službe izrednega delivca obhajila lahko prejme tisti, ki izpolnjuje osnovne pogoje in se na službo primerno pripravi.

2. Izredni delivec obhajila mora biti star najmanj 21 let in je že prejel zakrament svete birme. Če je poročen, mora imeti tudi sklenjen zakrament svetega zakona.

3. V župniji mora biti zaradi svoje življenjske in krščanske drže spoštovan, prav tako tudi člani njegove družine.

4. Imeti mora spoštljiv odnos do bogoslužja, zlasti do svete evharistije, do cerkvenih predstojnikov, pripravljen mora biti služiti bližnjemu, se v javnosti zavzemati za krščanske vrednote in vzorno opravljati svoj poklic.

5. »Med drugim je treba predvideti, da je vernik za to službo pravilno poučen o evharističnem nauku, o značaju svoje službe, o predpisih, ki se jih je treba držati za dolžno spoštovanje do tako vzvišenega zakramenta, in o predpisih glede pripustitve k svetemu obhajilu« (*Navodilo o sodelovanju laikov pri službi*, čl. 8, 2).

6. Kandidat mora opraviti poseben seminar za izredne delivce obhajila, ki ga v posamezni škofiji organizira škofijska liturgična komisija, upoštevajoč program, ki ga je pripravila *Slovenska liturgična komisija* in potrdila *Slovenska škofovska konferenca*, obsegajo pa teološki, duhovni, pravno-liturgični in praktični vidik službe izrednega delivca obhajila.

7. Za tiste, ki zmorejo, se priporoča poglobljeno izobraževanje za bogoslužne sodelavce, ki ga izvaja eden od programov *Katehetsko pastoralne šole*.

8. Morebitne stroške priprave poravna posamezna župnija.

III. Škofovo pooblastilo in podaljšanje pooblastila

1. Župnik je odgovoren za to, da bo v župniji dovolj izrednih delivcev obhajila moških in žensk (približno enako število moških in žensk), ki bodo prinašali obhajilo bolnim in ostarelim ter pomagali obhajati pri bogoslužju, ko je to potrebno.

2. Župnik naj se glede uvedbe izrednih delivcev obhajila in glede kandidatov posvetuje z župnijskim pastoralnim svetom. Krajevni škof pooblastilo podeli na pisno prošnjo župnika, v kateri so navedeni kandidatovo ime, priimek, rojstni datum, poklic, stan in stalni naslov prebivališča in župnije. Prošnjo je potrebno utemeljiti.

3. Za redovnike in redovnice na krajevnega škofa prošnjo za pooblastilo naslovi predstojnik oziroma predstojnica.

4. Krajevni škof pooblastilo podeli za obhajanje pri bogoslužju v konkretni župniji ali za konkretno nalogo, npr. za obhajanje bolnih v domu starostnikov, v bolnišnicah ali za obhajanje konkretnega bolnika.

5. Tovrstno pooblastilo ne zadostuje za vodenje bogoslužja Božje besede.

6. Krajevni škof pooblastilo praviloma izda za pet let, razen takrat, ko ga podeli za čas, ko duhovnik (npr. zaradi bolezni ali starosti) ne more obhajati ali gre za obhajanje določenega bolnika ali starostnika. Škof pooblastilo na pisno prošnjo župnika lahko podaljša za nadaljnjih pet let.

7. Krajevni škof pooblastilo podaljša, če je izredni delivec obhajila v času mandata dobro opravljal svojo službo in izpolnjeval predpisane pogoje ter skrbel za poglobljeno versko življenje (npr. z udeležbo na versko-izobraževalnih in duhovnih srečanjih).

8. Iz utemeljenih razlogov lahko izredni delivec obhajila škofovo pooblastilo vrne ali pa mu ga škof odvzame oz. ga prekliče.

9. Če se izredni delivec obhajila preseli v drugo župnijo, se sme pooblastilo z dovoljenjem pristojnega župnika nove župnije (ni pa nujno) prenesti na novo župnijo.

IV. Obred uvedbe izrednega delivca obhajila

1. Župnik uvede izrednega delivca obhajila v liturgično službo s posebnim obredom, ki ga prejme skupaj s škofovim dovoljenjem in je podoben obredu postavitve v službo mašnih pomočnikov (akolitov).

2. Nove izredne delivce obhajila župnik predstavi občestvu pri nedeljski ali praznični maši. Ob tej priložnosti pooblaščenim tudi izroči škofovo pooblastilo.

3. Primerno je, da se pri homiliji vernikom razloži pomen liturgične službe izrednega delivca obhajila.

4. Izredni delivci smejo pri tej maši prejeti obhajilo pod obema podobama. Primerno je, da pri tej maši tudi prvič delijo obhajilo.

V. Naloge in služba izrednega delivca obhajila

1. Izredni delivec obhajila v dogovoru z župnikom ob nedeljah, praznikih in delavnikih (prim. ZCP kann. 529 § 1, 911 § 1) prinaša obhajilo bolnim in ostarelim, vendar to duhovnika ne odveže od njegove odgovornosti skrbeti za bolne in ostarele.

2. V primeru, da duhovnik ali diakon bolnemu ne moreta prinesti svete popotnice, sme to storiti izredni delivec obhajila; imeti pa mora zagotovilo, da bolnik želi in sme prejeti obhajilo (ZCP kan. 911 § 2).

3. Izredni delivec obhajila sme med molitveno uro izpostaviti Najsvetejše, blagoslova z Najsvetejšim pa ne sme podeliti.

4. Izredni delivec obhajila sme pri bogoslužju Božje besede deliti obhajilo, če tako odloči župnik.

5. Če izredni delivec obhajila obhaja izven bogoslužnega prostora, mora imeti na vidnem mestu izkaznico izrednega delivca obhajila (IDO), ki jo prejme skupaj s pooblastilom. Za obhajanje v drugi župniji mora imeti ustno dovoljenje pristojnega župnika.

6. Določila glede obleke pri delitvi obhajila izda krajevni škof.

VI. Obhajanje med mašo

1. Izredni delivec obhajila sme obhajati med nedeljsko ali praznično mašo in ob izrednih priložnostih, ko je veliko ljudi ali če mašnik težko obhaja. Izredni delivec obhajila pri maši lahko obhaja samo v primeru, da obenem obhaja tudi mašnik. Tudi sicer imajo pri obhajanju prednost pred izrednimi delivci obhajila duhovniki somaševalci oz. diakoni.

2. Izredni delivec obhajila pristopi pred oltar pri molitvi očenaša, ko se začne obhajilni obred. Če bo po maši nesel obhajilo na dom, odloži posodico za hostije na oltar.
3. Izrednega delivca obhajila obhaja duhovnik in se nikoli ne obhaja sam. Obhajilo sme prejeti pod obema podobama.
4. Za izrednega delivca obhajila, ki bo pri maši delil obhajilo, je primerno, da se predhodno tudi sam obhaja.
5. Če je navzoč pri dveh mašah, prejme obhajilo pri obeh, ni pa dovoljeno, da bi prejel obhajilo večkrat na dan (prim. ZCP kan. 917).
6. Ciborij s hostijami prejme iz duhovnikovih rok, po obhajanju pa ga izroči duhovniku, položi na oltar ali na poličko pred tabernakljem. Duhovnik pri maši ciborij prinese na oltar, prav tako pa ga pospravi tudi v tabernakelj.
7. Če obhajilo poteka pod obema podobama, izredni delivec obhajila obhajancu poda kelih.
8. Po obhajilu duhovnik pripravi hostije za obhajilo bolnih in ostarelih. Posodica s hostijami ostane do konca maše na oltarju. Duhovnik jo izrednemu delivcu obhajila izroči po poljubi oltarja.
9. Pri isti maši sme izredni delivec deliti obhajilo in tudi brati Božjo besedo, ne sme pa opravljati druge liturgične službe.

VII. Permanentno oblikovanje

1. Škofijske liturgične komisije morajo skrbeti za kontinuiteto liturgičnega in duhovnega oblikovanja izrednih delivcev obhajila, župniki pa so dolžni o tem obvestiti vsakega izrednega delivca obhajila.
2. Izredni delivec obhajila se mora na župnijski, dekanijski ali škofijski ravni redno udeleževati duhovnih obnov oz. seminarjev, ki služijo duhovnemu poglobljanju, pa tudi izmenjavi izkušenj. O udeležbi dobi potrdilo.
3. Župniki morajo skrbeti za poglobljeno evharistično pobožnost izrednih delivcev obhajila v obliki češčenja Najsvetejšega, obiska delavniške maše, vključitve v molitvene skupine in podobno.

Navodila je sprejela in potrdila *Slovenska škofovska konferenca* 7. oktobra 2013 na 75. redni seji v Kopru, s čimer stopijo v veljavo.

msgr. Andrej Glavan
predsednik SŠK